

Miljöpartiet Göteborgs kommunpolitiska program 2026-2030

miljöpartiet
de gröna

Innehåll

1. Klimat, miljö och biologisk mångfald	2
1.1 Alla behövs i omställningen	2
1.2 Grönområden och biologisk mångfald	3
1.3 Kreativt klimatarbete	4
1.4 Vattnet och staden	5
1.5 Djurvälstånd	7
2. Velfärd	8
2.1 Utbildning för alla	8
2.2 Äldre, funktionsrätt, vård och omsorg	10
2.3 Jämlikhet, trygghet och socialt arbete	12
3. Hållbar stadsutveckling	16
3.1 Bostäder	19
3.2 Trafik och mobilitet	21
4. Näringsliv och Civilsamhälle	24
4.1 Civilsamhälle	24
4.2 Näringsliv.....	26
5. Kultur	28
6. Idrott och friluftsliv	29
7. Jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokrati	31
8. Kris och beredskap	33

1. Klimat, miljö och biologisk mångfald

Vår vision är ett hållbart Göteborg som verkar inom planetens ekologiska gränser och där alla har möjlighet till ett gott liv. En stad där människor rör sig tryggt och smidigt, där naturen är närvarande, där barn andas ren luft och där grön välfärd skapar mer frihet i vardagen. Vår vision är en grön, trevlig, hälsosam och välmående stad.

En stad där människor och natur blomstrar tillsammans

Konsekvenserna av klimatkrisen och förlusten av biologisk mångfald blir allt tydligare, vi känner av dem idag och de kommer bara bli större och större. Vi som lever nu drabbas av föregående generationers utsläpp och våra barn kommer drabbas ännu hårdare av våra. Samtidigt är de som drabbas värst samma personer som bidrar minst till dessa problem, både globalt och lokalt. Därför är klimatkrisen en fråga om rättvisa. Göteborg ska gå före och skapa en omställning som är rättvis, inkluderande och som stärker livskvaliteten för alla, oavsett förutsättningar. Genom att agera kraftfullt nu kan vi ställa om på våra villkor och skapa en resilient och hållbar stad. Medan kostnaderna för att inte agera är oöverskådliga, både ekonomiskt, ekologiskt och socialt.

1.1 Alla behövs i omställningen

Varje utsläpp sker lokalt. Därför är lokala lösningar avgörande. Kommunen har stora möjligheter att påverka miljön och klimatet genom hur vi planerar staden, styr våra verksamheter och påverkar de vi handlar och samarbetar med. Vi vill samla hela Göteborg: företag, civilsamhället, bostadsområden, offentliga verksamheter och stadens invånare, i ett gemensamt arbete för en grön och lockande framtid. Vi vill ge varje göteborgare förutsättningar för att leva hållbart, och bidra till att stärka den motivationen och det engagemanget som vi vet finns hos göteborgarna. Vi ska skapa förutsättningar för människor att kunna och vilja leva hållbart, på ett sätt som inger hopp och framtidstro, både för sin egen och andras skull.

Vi vill bedriva en politik där staden verkar för att skapa en mer cirkulär ekonomi med lokal produktion, fungerande samarbeten och robusta system för återbruk och delande. Den materiella konsumtionen behöver minska och de material och produkter vi använder ska vara fria från gifter. Vi vill gynna verksamheter med ett starkt hållbarhetsengagemang. Möjligheten för odling i kommunen ska öka, både småskaligt och kommersiellt, genom att tillgängliggöra mer mark för ändamålet, förenkla processer och aktivt stödja urbana odlingsinitiativ. Genom att stärka lokala kretslopp minskar vi sårbarheten och gör staden mindre beroende av globala leveranskedjor. Så bygger vi en hållbar stad som håller ihop och står stadigt i en osäker tid.

Där Göteborgs stad inte har rådighet över utsläppen behövs påverkansarbete gentemot rätt politiska nivå och samarbete med andra aktörer som har rådighet. Tillsammans kan vi skapa ett Göteborg som inspirerar andra städer i Sverige och världen. En stad där rättvisa, innovation, hopp och handlingskraft går hand i hand.

Vi vill:

- Underlätta för cirkulär, delad och hållbar konsumtion och minskad resursanvändning. Nya metoder behövs för att skapa cirkulära flöden och underlätta inköp av återbrukade produkter och material.
- Att Göteborgs Stad ska bidra med lokaler och resurser för att stärka delningssekonomi och återbruksmarknader samt underlätta för enskilda göteborgare att handla återbrukat.
- Ställa höga krav på social och ekologisk hållbarhet genom stadens upphandling, samt på företag och verksamheter som Göteborgs Stad handlar med och köper tjänster och varor av.
- Att Göteborgs stad ska öka inköpen av mat som är lokalproducerad och ekologisk. En större andel av den inköpta fisken ska vara fiskad utan bottentrålning och mer kött ska komma från naturbete.
- Att kommunen vid upphandling ska efterfråga att företag som säljer nya produkter också har ett utbud av begagnade varor.

1.2 Grönområden och biologisk mångfald

Vi behöver en variation av naturtyper och livsmiljöer. Stadens träd och annan växtlighet är viktiga av många olika anledningar. Grönområden fångar upp koldioxid, renar stadens luft, främjar den biologiska mångfalden med fler livsmiljöer för djur och växter, och skyddar mot både översvämningar och värmeböljor då de suger upp vatten och skapar skugga. Värmeböljor är ett påtagligt och successivt ökande problem i staden vilket är en hälsofara för göteborgarna, särskilt för äldre och barn. I tätbebyggda stadsdelar med låg tillgång till grönområden är riskerna extra stora.

Grönområden är även viktiga för gemenskap, välmående och trivsel då de är trevliga platser att vistas och koppla av i. Naturen och alla dess levande organismer, är också viktiga i sig själv.

För att bevara den biologiska mångfalden är det viktigt med ett aktivt arbete mot spridning av invasiva växter och djur.

Vi vill:

- Svalka staden med skugga från träd. Befintliga träd, särskilt äldre ska i högre grad bevaras och många nya träd planteras.
- Att Göteborgs stad ska arbeta systematiskt för att värna, utveckla och anlägga nya grönområden och vattenmiljöer. Områden som ska skyddas är Delsjön och Härlanda tjärn, Hisingsparken och Slottsskogen.
- Involvera fler göteborgare till exempel genom föreningar med rätt kompetens i skötsel av grönområden. Genom lokalt engagemang kan kommunala ytor omvandlas till artrik natur, samtidigt som invånare får större inflytande och delaktighet i sin närmiljö.

1.3 Kreativt klimatarbete

Göteborgs utsläpp av växthusgaser ska vara nära noll år 2030. Som en av hundra städer i EU med denna målsättning kan Göteborg både visa vägen och inspireras av andra. Miljöpartiet har redan bidragit till viktiga styrmedel, där klimatbudget och utsläppsberäkningar av inköp är på gång. Men för att vi ska nå målen krävs tydligare styrning och ansvarstagande från alla kommunala aktörer så att utsläppen också minskar i praktiken, alla beslut som tas i staden måste därför vägas mot sina utsläpp av växthusgaser med målet att inte upplåta kommunens mark för fossilindustri.

Göteborgs stad ska vara en aktiv part i sammanhang där kreativa nya lösningar växer fram, och staden ska stötta företag och invånare på olika sätt för att kunna fatta klimateffektiva beslut och hitta nya lösningar. Staden ska gå före genom att effektivisera och minska energianvändningen samt verka för mer hållbar energiproduktion, till exempel genom solenergi kombinerat med lagring på stadens egna fastigheter.

Göteborgs Stad behöver arbeta för ett energieffektivt och resiliellt fjärrvärmesystem som kan klara bortfall av spillvärme utan att behöva kompensera med fossil förbränning. Det är inte långsiktigt hållbart att basera fjärrvärmen på verksamhet med fossil råvara, som den återvunna värmen från raffinaderier.

Denna omställning behöver inkludera en utfasning av Energihamnens fossila verksamhet på lång sikt, samt en ökad satsning på lagringstekniker, både via batterisystem och termisk lagring, samtidigt som takten i arbetet för att uppnå 100 procent förnybar el måste öka. När minskningar av koldioxidutsläpp inte är genomförbara i närtid ska koldioxidavskiljning (CCS/CCUS) användas som en övergångslösning.

Vi vill:

- Ge alla göteborgare oavsett boendeform tillgång till billig och förnybar el.
- Effektivisera Göteborgs Stads energianvändning och jobba för att endast nyttja förnybar energi.
- Att Göteborgs Stad ska vara behjälpliga i att bygga ut industrinära vindkraft och ge nya möjligheter till egen eller delad solelsförsörjning för enskilda göteborgare, både för hyresgäster och bostadsägare.
- Att solel med batterilagring ska finnas på lämpliga nya byggnader som staden själva bygger, och vi vill göra det lättare att tillföra detta på befintliga fastigheter, både kommunala och privata.
- I första hand lösa kommunala byggbehov genom ombyggnad av befintliga byggnader och effektivare användning. Återbrukat material ska eftersträvas och när kommunala byggnader rivs eller byggs om ska materialet återbrukas i andra projekt.
- Vid nybyggnation av till exempel industrilokaler, köpcentra, logistikparker och andra stora anläggningar ställa höga krav på energi- och miljöanpassning för att exempelvis gynna installation av solpaneler.

1.4 Vattnet och staden

Vattnet är en central del av Göteborg och ligger många göteborgare varmt om hjärtat. Staden ligger vid havet, älven rinner genom staden, det finns många sjöar och det regnar ofta och mycket. Detta faktum innebär stora möjligheter till rekreation och trivsel genom exempelvis bad, båtliv och fiske. Att ha tillgång till vattnet ska inte vara en klassfråga.

Samtidigt ställer havet krav på att vi skyddar Göteborg mot stigande havsnivåer och översvämningar, inte minst för att skydda vår tillgång till rent dricksvatten. Kostnaderna för klimatanpassning behöver hanteras och fördelas solidariskt, däribland mellan staden, fastighetsägare och staten. Att klimatanpassa är en viktig försäkring för stadens framtid.

Staden måste säkerställa att utsläpp och skräp inte når havet, och arbeta mer med städning av stränder och vattendrag. Vi behöver fler marina reservat, värna strandskyddet, och minska buller genom att till exempel underlätta för elektrifiering av fritidsbåtar. Ålgräsängar och grunda mjukbottenar är särskilt skyddsvärda miljöer. Ett välmående hav behövs för att skydda djurlivet, den biologiska mångfalden och klara klimatförändringarna.

Vi vill:

- Vidta kraftfulla åtgärder omgående för att undvika översvämningar från både hav och skyfall. Kostnadsfördelningar mellan kommun, stat och privata fastighetsägare måste lösas.
- Att Göteborgs Stad tydligt pekar ut de områden som hotas av stigande hav och som inte kan vallas in eller klimatsäkras på annat sätt, och som därför inte bör bebyggas.
- Säkerställa att göteborgarna har tillgång till rent dricksvatten och robust VA-system. Kommande kostnadsökningar ska planeras så att de inte slår för hårt mot enskilda.
- Fortsätta kartläggningen och påbörja sanering av PFAS och andra miljögifter i mark och vatten. Förebyggande åtgärder måste göras för att stoppa PFAS-utsläppen.
- Skapa renare hav och kustmiljö. Vi vill minska utsläppen av föroreningar, näringsämnen och mikroplaster, städa upp skräp ur havet och stoppa spökfisket.
- Inrätta fler skyddade områden för extra värdefulla vattenmiljöer genom marina reservat och biotopskyddsområden samt bidra till arbetet med att återetablera Atlantstören.
- Ge älven och kusten tillbaka till göteborgarna genom fler badplatser, bastuanläggningar och kallbadhus samt möjligheter till sportfiske.
- Bevara de biologiska värdena och friluftsområdet vid Dansholmen genom att inte bygga ut Fiskebäcks hamn.

1.5 Djurvelfärd

Alla djur är kännande varelser med ett egenvärde oavsett deras nytta för människan. Djur har rätt att må bra och få utlopp för sina naturliga beteenden. Kommunens verksamhet påverkar också djur, både de som lever fritt i naturen, sällskapsdjur och djur som hålls för andra ändamål.

Med nyttjandet av djur följer ett moraliskt ansvar där djurens behov måste respekteras. Vår politik utgår ifrån att skapa ett verkligt djurskydd, en hög djurvelfärd och stopp för onödiga djurförsök. Inom upphandling är det särskilt viktigt att skärpa kraven där djurvelfärden är som sämst.

Fyrverkerier är tillståndspliktiga om det ”innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom”. Trots detta fortsätter problemen. Djur traumatiseras och djurägare vittnar om livrädda djur som får ta lugnande medicin för att klara natten. Miljöpartiet driver för ett förbud mot fyrverkerier för privatpersoner, men fram tills dess vill vi använda de medel som står staden till buds för att på olika sätt minska de negativa effekterna av fyrverkerier.

Vi vill:

- Ställa höga djurskyddskrav i stadens upphandlingar till exempel genom att ställa krav på rätt till naturligt beteende, utevistelse, minskad antibiotikaanvändning och minskade transporttider för djur på väg till slakt.
- Att djur i kommunens verksamheter inte bara ska skyddas mot lidande, utan även ges möjlighet att utföra sina naturliga beteenden och ha positiva upplevelser.
- Minimera ljusföroreningar som skadar djurlivet. Öka hänsynen till vilda djur i stadsplaneringen exempelvis genom fler sammanhängande grönområden, ekodukter och andra passager vid vägar.
- Att stadens trygghetpunkter även ska kunna ta emot sällskapsdjur i händelse av kris och krig.
- Arbeta för att begränsa de negativa effekterna av fyrverkerier.

2. Velfärd

Velfärden i Göteborg ska stärka individens livskvalitet, hälsa och skapa trygghet livet igenom. Förskolan och grundskolan ska bidra till att ge barn en bra grund för ett gott liv. Vården och omsorgen ska finnas där och vara av god kvalitet och kunna möta den enskildes behov när den behövs, precis som andra sociala insatser ska göra för dem som behöver det. Genom en stark och trygg välfärd skapar vi ett inkluderande och välmående samhälle för alla. Vi vill verka för sänkt arbetstid inom fler sektorer med fokus på lågbetalda och kvinnodominerade yrken inom exempelvis barnomsorg och äldreomsorg.

2.1 Utbildning för alla

Förskolan har en nyckelroll för att senare i livet klara sin skolgång. Verksamheten ska skapa tilltro till barnets egen förmåga genom att stimulera socialt samspel, och skapa nyfikenhet för lärande och läsning. Skolan ska ge barn, ungdomar och vuxna en gedigen grund för att kunna delta i samhället, nå sin fulla potential och bli ansvarstagande medborgare. Den ska bidra till ett livslångt lärande där alla har möjlighet att lyckas och utvecklas. Vi vill att skolan i Göteborg ska få rätt förutsättningar och resurser för att nå det målet.

I Göteborg ska det inte finnas lyckade och misslyckade elever, inte heller bra och dåliga förskolor och skolor, alla föräldrar och elever ska känna sig trygga med att den nära förskolan och skolan är bra, oavsett var i staden den ligger. I Göteborg ska förskolor och skolor vara tillgängliga för alla och alla barn och elever ska ges bästa möjliga förutsättningar för att lyckas. Barn och elever med särskilda behov ska få dessa behov tillgodosedda på bästa möjliga sätt. För oss är det ett prioriterat mål att lärartätheten i Göteborg ska öka samt att barngruppernas storlek minskar.

För att ge alla barn och ungdomar lika förutsättningar att prestera på bästa möjliga sätt under skoldagen ska skolorna erbjuda frukost, lunch och mellanmål efter behov. Måltiderna ska vara avgiftsfria, goda och näringsriktiga. Alternativ ska finnas för de elever som av etiska, religiösa eller medicinska skäl önskar specialkost. Förskolegårdar och skolgårdar ska vara stora och kreativt uppbyggda för att bidra till lek, rörelse, bättre socialt samspel och återhämtning.

Lärarna på alla nivåer har en central roll för Sveriges, Göteborgs och dess invånares möjlighet till välmående och utveckling. Vi vill verka för att höja statusen för läraryrket och ge lärarna bästa möjliga förutsättningar för att lyckas med det de gör bäst - undervisa. Vi vill stärka lärarnas möjligheter att bli experter på just sina elever.

Vi vill minska detaljstyrningen och ge lärarna den tid och stöttning de behöver för att ge den bästa möjliga undervisningen.

Göteborgs Stad ska utveckla rektorers ledarskap i att leda lärares lärande så att kvaliteten i undervisningen ständigt förbättras. Det vetenskapliga stödet ska stärkas på alla nivåer med syfte att undervisning och utbildning i ännu större mån ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärare och andra yrkesgrupper i förskolan och skolan ska erbjudas fortbildning för att möta de utmaningar vi står inför.

Utbildning är ett av de bästa skydden mot segregation och utanförskap. I Göteborg ska det därför vara ett prioriterat mål att en högre andel elever ska klara grundskolan, gymnasiet och andra utbildningar på vuxennivå. Att erfarenheter från hela världen möts i skolan ser vi som en tillgång, undervisningen ska därför ta hänsyn till elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kompetenser. Därför vill vi även se fler samarbeten mellan skolor i olika delar av staden, och en blandning av elevgrupper på skolorna vilket ska tas i beaktande när nya skolor och utbildningar planeras.

Andra modersmål än svenska ska ses som en tillgång och resurser för gruppen och den enskilda elevens lärande. Vi vill tillhandahålla ämnesundervisning på modersmål för att ge elever med dessa behov en chans att utveckla de kunskaper och förmågor som läroplanen uttrycker. Varje skola ska ha ett bemannat skolbibliotek och en väl utbyggd elevhälsa som kan arbeta förebyggande och främjande för god fysisk, psykisk, social och existentiell hälsa.

Göteborgs Stad ska arbeta aktivt för jämställdhet och lika rättigheter, och skolan är en central del i det arbetet. Alla ska kunna känna sig trygga i skolan och vara fri att vara den man är. Förskolor och skolor med ett framgångsrikt normkritiskt arbete ska vara förebilder och dela med sig av metoder och idéer. Stereotypa könsroller, mobbning, rasism och diskriminering av elever och skolpersonal ska starkt motarbetas. HBTQIpersoners rättigheter ska värnas. Diskussionen om människors lika värde ska vara en naturlig del av undervisningen redan från skolstarten.

Vi vill:

- Att Göteborgs Stad ska erbjuda en likvärdig och trygg skola där alla elever ska ha möjlighet att lyckas.
- Att en högre andel elever ska klara grundskolan, gymnasiet och andra utbildningar på vuxennivå genom att stärka elevstödet och lärarnas förutsättningar för att lyckas.

- Att Göteborgs stad ska verka för att stoppa etableringen av vinstdrivande aktiebolagsskolor och oseriösa aktörer.
- Korta kön till kulturskolan och erbjuda en ännu större bredd av ämnen för barn och unga i alla åldersgrupper.
- Att förskolan lägger en bra grund för barnen att stå på i frågor om demokrati, källkritik och normkritik och möjliggör för dem att utvecklas till aktiva samhällsmedborgare.
- Utöka arbetet med sju timmars arbetsdag till fler förskolor.
- Stärka elevhälsan för att ge goda möjligheter att arbeta förebyggande och främjande för god hälsa.
- Minska barngrupperna, antalet barn per heltidsanställd på förskola och fritids.
- Utveckla rektorers ledarskap i att leda lärares lärande så att kvaliteten i undervisningen ständigt förbättras och vilar på vetenskaplig grund.
- Att skolan ska identifiera de viktigaste miljöaspekterna och involvera eleverna för att uppnå konkreta mål för varje enhet.
- Att skolor med ett framgångsrikt arbete för jämställdhet, normmedvetenhet och våldsprevention ska vara förebilder och dela med sig av metoder och idéer.
- Att skolpersonal ska få fortbildning i hur de kan förebygga diskriminerande situationer i skolmiljön och främja en normmedveten utbildning.
- Att elever med fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning och andra elever som behöver anpassningar och stöd ska kunna få detta för att nå sin fulla potential.
- Minska detaljstyrningen.
- Verka för att höja statusen för läraryrket.

2.2 Äldre, funktionsrätt, vård och omsorg

Äldre över 65 år är en stor och växande men inte homogen grupp. Det finns de som är aktiva, arbetar långt efter pensionsålder eller är engagerade i civilsamhället. En del har stort behov av samhällets stöd och detta stöd ska finnas där när hjälpen behövs, vara av god kvalité och anpassas efter enskildas behov.

Staden ska kunna erbjuda social gemenskap, aktiviteter och inflytande över levnadsförhållanden. Antalet äldre som förväntas behöva vård och omsorg ökar och staden behöver ställa om och anpassa sina verksamheter för att möta dessa behov. Vi behöver stärka det främjande och förebyggande arbetet, bygga fler trygghetsboenden, utöka samarbetet med civilsamhället och stärka gemenskaper och se till att anhöriga som vårdar får rätt stöd och avlastning. Staden ska arbeta mer uppsökande i det förebyggande arbetet för ett ökat välmående hos individer och för att minska belastningen på sjukvården. Teknik ska användas med hänsyn till den enskildes integritet och vilja.

Personalen är fundamentet inom vården och omsorgen. Vi ser det därför som en prioritet att stärka personalens arbetsvillkor genom att minska på stress, öka möjligheten till inflytande över sitt arbete och öka möjligheten för fortbildning. Att medarbetare mår bra och trivs är viktigt i sig men är också helt avgörande för kvaliteten i vården och omsorgen. Flerspråkighet ska ses som en tillgång som kan möjliggöra en god kommunikation mellan omsorgstagare och personal.

I Göteborg ska invånare och besökare kunna delta på lika villkor oavsett funktionalitet. Så är det inte idag. Det behövs inkluderande åtgärder i arbetslivet, åtgärder mot diskriminering, möjlighet till bättre anpassningar inom utbildning och bättre tillgång till ändamålsenliga bostäder. För att underlätta för äldre och personer med funktionsnedsättning att ha ett aktivt liv behöver staden bli mer tillgänglig. Staden ska i möjligaste mån utformas enligt principerna om universell design och enkelt avhjälpta hinder ska tas bort för att staden ska bli mer fysiskt tillgänglig. Användningen av digitala lösningar behöver utformas utan att skapa utanförskap. Färdtjänsten ska vara pålitlig och professionell.

Vi vill:

- Inom äldreomsorgen, funktionsstöd och kommunal primärvård möjliggöra kontinuitet och relationsbyggande mellan de som får vård och de som ger vård, genom att få träffa samma personer återkommande.
- Att Göteborgs Stad ska arbeta för att öka äldres delaktighet i samhället och främja träffpunkter och aktiviteter för äldre.
- Öka tillgängligheten i staden genom att lyssna in äldres behov och tex skapa fler sittplatser utomhus, offentliga toaletter och anpassningar för att minska antalet fallskador utomhus.
- Säkerställa en jämställd och jämlik biståndsbedömning.

- Genomföra satsningar för att hjälpa seniorer som vill flytta till mer ändamålsenliga bostäder.
- Skapa attraktiva arbetsvillkor och större möjligheter för personal inom vård och omsorg att fortbilda sig.
- Öka kompetensen inom vård och omsorg genom att vårdpersonal ska få ökad möjlighet att läsa till undersköterska på arbetstid.
- Öka kompetensen inom vård och omsorg genom att sjuksköterskor ska få ökad möjlighet att läsa adekvat specialistutbildning under arbetstid.
- Främja en sömlös övergång mellan kommunal och regional vård.
- Fördjupa samarbetet mellan kommunen och regionen vad gäller palliativ vård, och utveckla tillgång till avancerad sjukvård i hemmet.
- Att Göteborgs Stad ska använda fler vetenskapligt beprövade skadereducerande metoder som kan minska sjukdom och dödsfall bland missbrukare.
- Stärka och utveckla den personliga assistansen. Vi vill att antalet assistanstimmar och ledsagning beviljas i en utsträckning som säkerställer ett aktivt socialt liv och deltagande i fritidsaktiviteter.
- Stärka stödet för personer med funktionsnedsättning och deras rätt till delaktighet, självbestämmande och goda levnadsvillkor.

2.3 Jämlikhet, trygghet och socialt arbete

Miljöpartiet vill öka jämlikheten i Göteborg. Den växande ojämlikheten med social utsatthet, ökande klassklyftor och den boendesegregation som följer på det innebär ett hot mot människors trygghet och mot den mellanmänniskliga tilliten i hela staden. Medellivslängden mellan mer välbärgade och mer utsatta områden i Göteborg skiljer sig åt med nästan ett decennium. Det är oacceptabelt. Den ekonomiska ojämlikheten är grunden till annan ojämlikhet. Vi vill aktivt öka disponibel inkomst för de med lägst inkomst, och vi vill omfördela från de med högst inkomst eller ägande.

För att öka jämlikheten behövs insatser inom ett flertal politikområden på både nationell, regional och kommunal nivå. Grunden till jämlika livschanser läggs redan i barndomen. Skolan behöver ha förutsättningar att lyckas med sitt kompensatoriska uppdrag och tidiga riktade insatser behöver sättas in genom stöd och insatser till familjer.

Alla har rätt att känna sig trygga i sin stad och i hemmet. Det bästa sättet att bygga en trygg stad är att jobba förebyggande och genomföra effektiva insatser i nära samverkan med andra myndigheter, föreningar/civilsamhället och näringslivet. Målet är en ökad jämlikhet, ökad tillit mellan människor och gentemot offentlig verksamhet, och ett stärkt arbete mot kriminalitet - såsom gängvåld, mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. Trygghet handlar också om att ha ett hem, att veta att man kan betala sina räkningar och äta sig mätt varje dag. Att det sociala skyddsnätet finns där när man behöver det.

Socialtjänsten ska arbeta rättighetsbaserat och medarbetare ska ha goda förutsättningar att genomföra sitt arbete och ge rätt stöd och skydd. Det ska aldrig finnas någon tvekan om att barn som är placerade i familjehem eller HVB-hem för vård och boende, får en trygg tillvaro och behandling av hög kvalitet.

Alla barn har rätt att få sin röst hörd, och att bli bemötta med respekt i ögonhöjd oavsett ålder eller funktionalitet. Socialtjänsten ska alltid utreda vilka konsekvenser ett beslut kan få för de barn som berörs och barns erfarenheter och kunskaper ska tillvaratas när socialtjänstens insatser planeras och följs upp.

Staden ska aktivt arbeta för att motverka hemlöshet och vräkningar. Barnvräkningar ska inte förekomma. Stadens budget och skuldrådgivare fyller en central funktion för att motverka överskuldsättning, ekonomisk otrygghet, psykisk ohälsa och socialt utanförskap. Det ska inte finnas några onödiga hinder för att söka ekonomiskt bistånd och praktiskt stöd ska ges för att kunna ansöka om bistånd efter behov.

För att underlätta etablering i samhället vill vi öka möjligheterna för utbildning, sysselsättning och olika typer av boende i hela staden. Integration är en ömsesidig process som gör att den som är ny i samhället blir en naturlig del av detsamma. Möjligheten till positiva möten mellan människor med olika bakgrund, ålder och erfarenheter är något som berikar både individer och samhälle. Här spelar allt från stadsplanering, skolgång och fritidsaktiviteter till kulturutbud en stor roll. På så sätt skapas en gemenskap, där alla känner sig välkomna och inkluderade i staden oavsett kön, etnicitet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller ålder.

Ofrivillig ensamhet är ett växande folkhälsoproblem som påverkar människors psykiska och fysiska hälsa, livskvalitet och tillit till samhället. Ensamhet drabbar främst äldre, unga, personer med funktionsnedsättning, nyanlända och människor i social eller ekonomisk utsatthet. Ett jämlikt Göteborg kräver aktiva insatser för att stärka gemenskap, mötesplatser och social sammanhållning i hela staden.

Vi vill:

- Satsa på barn och unga så att de ges möjlighet och känner ansvar för att delta i och bidra till det lokala samhällsbygget, framför allt i stadsdelar där unga riskerar hamna i utanförskap. I dessa områden är det extra viktigt att satsa på meningsfulla feriejobb.
- Starta fler familjecentraler i Göteborg tillsammans med Västra Götalandsregionen.
- Ta fram nya insatser inom socialtjänsten som bättre bemöter barn och ungas behov av stöd.
- Att fler unga ska få tidig hjälp att lämna missbruk och ett kriminellt liv. Arbetet med att hjälpa ungdomar som återvänder från en tvångsplacering eller ett avtjänat straff ska stärkas.
- Inrätta ett föräldralöfte där föräldrar som oroar sig för att deras barn hamnat i kriminalitet eller missbruk kan vända sig och få handfast hjälp direkt, utan föregående ansökan eller behovsprövning.
- Stärka samarbetet med polisen och andra myndigheter för att motverka välfärdsbrottslighet och annan kriminell ekonomisk och människoexploaterande verksamhet.
- Öka resurserna för underhåll av staden och möjliggöra för människor att bli delaktiga i ansvaret och skötseln av sina stadsdelar, genom till exempel gårdsföreningar inom allmännyttan och medborgarbudgetar.
- Utveckla stödet till kvinnojourerna, kriscentrum för män och skapa skyddade boenden för HBTQI-personer.
- Utveckla fritidsverksamheten och samverkan med det lokala föreningslivet, bland annat genom att stärka arbetet med "Skola som arena" där skolan öppnar upp på kvällar och helger för att samla det lokala föreningslivet över generationsgränser. Skolorna ska bli ett lokalt nav för de som bor i dess närhet.
- Att vård och omsorgspersonal i äldreomsorgen i större utsträckning ska erbjudas kunskapsbildning i frågor som berör våld i nära relationer för äldre och särskilt kvinnor.
- Starta ett kommunalt bostadsbolag i Biskopsgården, med boende i styrelsen, för att kunna arbeta fokuserat med att vända utvecklingen i stadsdelen.

- Öka resurserna till socialtjänsten för att möjliggöra bättre arbetsvillkor och goda förutsättningar för förebyggande arbete och att ge rätt stöd och skydd.
- Stärka arbetet för avhopparverksamhet.
- Utveckla arbetet med att vid upphandlingar kravställa sysselsättningsåtgärder för individer långt ifrån arbetsmarknaden genom så kallad "Social hänsyn".
- Satsa på fler vägar med låga trösklar in i arbetslivet. Öka antalet praktikplatser i Göteborgs Stad.
- Fortsatt främja social integration genom att tillämpa social hänsyn och reserverad upphandling, så att personer långt från arbetsmarknaden erbjuds arbete och praktik.
- Säkerställa att stadens inköp enbart omfattar leverantörer som ger goda arbetsvillkor till sina anställda.
- Öka den kommunala närvaron i utsatta områden, mer resurser ska riktas mot dessa områden för att jämlikheten ska stärkas. Detta genom ökad närvaro av kommunala verksamheter samt ökade resurser till civilsamhället.
- Utredda möjligheten att flytta kommunala förvaltningar och andra verksamheter till utsatta områden för att stärka den lokala ekonomin.
- Utöka verksamheter såsom språkcaféer och språkmentorer där störst behov finns, gärna i samarbete med civilsamhället.
- Blanda bostäder av olika bostadstyper för att underlätta för människor med olika jobb och utbildningsbakgrund att bo i samma område.
- Införa oberoende barnombud för barn inom socialtjänsten för att säkerställa att barns rättigheter tas tillvara och stötta barn i deras kontakt med kommunen.
- Utöka och sprida arbetet med medborgarbudgetar i Göteborgs utsatta områden.
- Att Göteborgs Stad blir föregångare i att tillvarata människors kompetens och motverka rasism och annan diskriminering i rekryteringsprocesser, så att fler får chans till riktiga jobb.
- Stärka stadens insatser för att förebygga, upptäcka och stoppa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Genom att bland annat stärka insatser gentemot män som utövar eller riskerar att utöva våld, och fort öka antalet snabbt tillgängliga lägenheter för personer som har utsatts för våld i nära relationer.

- Att vård och omsorgspersonal i äldreomsorgen ska i större utsträckning erbjudas kunskapsbildning i frågor som berör våld i nära relationer för äldre och särskilt kvinnor.
- Stärka det uppsökande arbetet i samverkan med polis och civilsamhälle för att motverka att personer köper sex samt erbjuda skydd och stöd till utsatta grupper i prostitution och människohandel.
- Stärka arbetet mot skadliga maskulinitetsideal hos unga, både generellt och i specifika målgrupper.
- Ta fram en kommunövergripande strategi för att motverka ofrivillig ensamhet, med särskilt fokus på riskgrupper.

3. Hållbar stadsutveckling

Vi vill att Göteborg ska vara en stad att trivas i, där människors välmående står i fokus. Vi vill se mer grönska, fler bostäder, fler uteserveringar och mindre asfalt.

Göteborg är en stad som växer och allt fler vill bo i vår stad. Därför måste vi tillskapa fler bostäder, ge plats för nya arbetsplatser och skapa fler och större rekreationsområden. Stadens mark ska användas effektivt och vi ska undvika att upprepa tidigare misstag, där bostäder och verksamheter placerats ut på ett sätt som skapat bilberoende och förstärkt segregationen.

Runt Göteborg finns stora arealer jordbruksmark. I dag produceras ungefär en procent av den mat vi äter i Göteborg lokalt, men det finns potential att nå upp emot 50 procent. Det finns därför stora möjligheter att satsa mer på odling, både kommersiell och småskalig. Vi vill öka möjligheterna för odling och värna den befintliga jordbruksmarken för att stärka stadens självförsörjningsgrad.

Vi behöver bygga ihop staden och prioritera projekt som för stadsdelar närmare varandra och minskar barriärer, utan att skada våra viktiga gröna stråk – i så lång utsträckning som möjligt. Begränsad inverkan kan vägas mot stora vinster för social hållbarhet. I Göteborg finns många outnyttjade och otrygga ytor kring trafikleder som kan omvandlas till attraktiva bostadsområden om hastigheterna sänks och lederna byggs om till stadsgator. Dag Hammarskjöldsleden, Hjalmar Brantingsgatan, Kortedalastråket och Södra Älvstranden är exempel på platser där detta är möjligt.

Vi vill utveckla Göteborg som en 15-minutersstad, där det som behövs i vardagen finns i närheten. I dag finns stadsdelar som saknar tillgång till affärer, service, kultur och rekreation. Därför är det viktigt att utvecklingen sker i hela staden och att lokala torg och stadsdelscentrum stärks.

Bygg- och anläggningssektorn står för en stor del av klimatutsläppen, både globalt och lokalt. Rivning av fungerande byggnader ska därför undvikas i största möjliga mån, både för att hushålla med resurser och för att värna kulturmiljöer. När vi bygger nytt eller renoverar ska det ske på ett så miljömässigt hållbart sätt som möjligt. Klimatutsläppen från byggnation ska minska med 90 procent genom ökat återbruk, val av klimatneutrala material och klimatkompensation.

Utöver att minska utsläppen av växthusgaser måste vi också anpassa staden till de klimatförändringar som redan är här. Göteborg kommer att påverkas av fler skyfall och värmeböljor. Därför behövs mer träd och grönska som ger svalka och skydd mot översvämningar. Naturbaserade lösningar för att ta hand om dagvatten kan, om de utformas rätt, bli vackra och funktionella inslag i stadsmiljön.

Göteborg måste bli bättre på att vårda sina unika kulturmiljöer, både de som är flera hundra år gamla och nyare miljöer med höga värden. När staden utvecklas ska vi inte radera historien, utan varsamt addera nya byggnader. Arkitekturen ska vara varierad, av hög kvalitet och utformad med omsorg om detaljer utan att särskilt favorisera specifika stilideal. Planeringen ska prioritera välplanerade bostäder och stadsmiljöer snarare än att låsa in sig i bestämda typer av hus eller kvartersformer. Olika stadsdelars unika karaktär och kvaliteter ska tas till vara.

Göteborg är också en stad omgiven av en skärgård. Skärgården ska vara en levande plats för dem som bor och verkar där - med fungerande service, goda kommunikationer och förutsättningar för året-runt-boende och företagande. Samtidigt är den en gemensam tillgång för alla göteborgare, besökare och näringsliv. Utvecklingen ska därför ske i balans genom hållbar turism, starka lokalsamhällen och långsiktigt skydd av havs- och kustmiljöer.

Genom att införliva universell utformning, som innebär att platser och byggnader designas för att fungera för alla, i stadsplanering och utvecklingsarbete stärker vi den sociala hållbarheten och skapar inkluderande miljöer där fler kan delta i samhällslivet på lika villkor. Det bidrar också till en långsiktig hållbar och tillgänglig stad.

Vi vill:

- Att nybyggnation i första hand ska ske på redan ianspråktagen hårdgjord mark, såsom överdimensionerade trafikleder och markparkeringar.

- Satsa på kollektivtrafik, cykel och gång som grundstenar i trafiksystemet.
- Att staden ska bli grönare genom fler träd och grönytor med målsättning att nå 30 procent krontäckningsgrad och att ingen har längre än 300 meter till ett grönområde.
- Att exploateringsbeslut ska baseras på en samlad kartläggning där hänsyn tas till biologisk mångfald, klimatanpassning och sociala värden. Innan vi bygger nytt ska vi se till hur det påverkar djur, natur och de som bor i området. Vi ska prioritera att spara parker och natur. Om grönområden försvinner ska vi vara tydliga med varför och skapa nya grönområden på andra platser som kompensation.
- Värna kulturmiljön och undvika rivning av befintliga byggnader, både i stadens egna bestånd och hos privata fastighetsägare.
- Att rivningen av Valhallabadet och Scandinavium ska stoppas, i stället ska byggnaderna renoveras och utvecklas.
- Att Göteborg ska bli en 15-minutersstad där det som behövs i vardagen finns nära, oavsett om man bor i centrum eller i stadens ytterområden.
- Tillgängliggöra mer mark för både kommersiell och småskalig odling för att fler ska kunna odla och för att stärka stadens självförsörjning.
- Att arkitekturen och gestaltningen av stadsmiljön ska vara varierad och hålla hög kvalitet.
- Rusta upp torgen och stadsdelscentrumen.
- Säkerställa god samhällsservice i skärgården.
- Att nya byggnader ska uppföras med 90 procent lägre klimatpåverkan från år 2020 till 2030, ligga kollektivtrafikhöga och inte byggas på naturmark.
- Skapa fler ytor för besökare och göteborgare att vistas vid eller på vattnet, så som fler badplatser, uteserveringar och soldäck.

3.1 Bostäder

Bostaden är en social rättighet. Alla ska ha rätt till en god, trygg och långsiktigt hållbar bostad.

Behovet av bostad är en fråga för alla. Göteborg har ett stort behov av fler bostäder och tillgången till bostäder ska säkras för alla grupper.

Unga och studenter drabbas när bostäderna är för få och kötiderna långa. Vi vill se att staden fortsätter sin satsning på att få fram fler studentbostäder, nära stadens universitet och högskolor, så att färre studenter fastnar i osäkra och dyra andrahandskontrakt. Vi vill även att en andel av allmännyttans lägenheter fördelas som ungdomslägenheter, likt den modell som finns i Stockholm.

I staden råder brist på bostäder riktade till äldre, framför allt 55+-bostäder och trygghetsbostäder. När fler äldre flyttar till dessa boendeformer frigörs småhus och större lägenheter som kan komma barnfamiljer till del. I takt med att andelen äldre ökar behöver också mer mark reserveras för vård- och omsorgsboenden, korttidsboenden och lokaler för dagverksamhet.

Utgångspunkten för bostadsförsörjningen ska vara att utgå från befintliga resurser. Kommunen skall främja flyttkedjor, en mer rättvis fördelning av bostadsyta samt omvandling av befintliga fastigheter.

Bostadsbyggandet ska bidra till en sammanhållen stad. Nya bostäder ska i första hand byggas nära kollektivtrafik och befintlig infrastruktur. Det gör vardagsresorna mer hållbara, effektiva och minskar behovet av nya vägar och ledningar. Småhus ska främst byggas som komplettering i befintliga stadsdelar och i samspel med andra boendeformer. Stora villaområden i stadens utkanter ska undvikas att byggas eftersom de riskerar att skapa bilberoende, segregation och låg tillgång till service.

Göteborg ska byggas blandat. Alla stadsdelar ska innehålla en variation av bostadstyper och upplåtelseformer. I områden som domineras av hyresrätter ska fler bostadsrätter och småhus tillkomma. I områden med många bostadsrätter och småhus ska fler hyresrätter byggas. Det gör det möjligt för människor att bo kvar i sin stadsdel även när livssituationen förändras och bidrar till att bryta segregationen.

Bostadens närmiljö är avgörande för livskvaliteten, särskilt för barn och äldre. Bostadsområden som i dag upplevs som otrygga eller oattraktiva behöver rustas och stadens närvaro stärkas. Gröna gårdar och områden med plats för lek, vila och gemenskap ska vara norm i bostadsbebyggelsen. Tillgång till både solljus och

skugga ska alltid säkerställas. Mer grönska i befintliga boendemiljöer bidrar till både bättre hälsa och ökad trygghet.

De billigaste hyresrätterna finns i äldre hus. Nya bostäder blir nästan alltid dyrare. Därför är det avgörande att de befintliga prisvärda hyresrätterna bevaras. Kostsamma renoveringar som leder till kraftiga hyreshöjningar ska undvikas. Långsiktigt underhåll ska prioriteras, och fungerande kök, badrum och fönster ska endast bytas ut om det är nödvändigt.

Göteborg har, till skillnad från många andra städer, en stark allmännytta. Den ska värnas och stärkas. Hyresrätten ska även fortsättningsvis vara en bärande del av bostadsmarknaden. Därför motsätter vi oss i princip alla ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter. Småskaliga ombildningar kan i undantagsfall användas i socialt utsatta områden för att bidra till en mer blandad bostadsmarknad.

Vi vill värna den gemensamt ägda marken och motsätter oss kraftiga underpriser vid försäljningar eller långsiktig uthyrning.

Fler bygg- och bostadsgemenskaper ska möjliggöras. Dessa boendeformer skapar gemenskap, social sammanhållning och ökat inflytande över boendemiljön. Staden ska även ge bättre förutsättningar för små byggaktörer och privatpersoner att bygga, för att främja mångfald och kvalitet i bostadsbyggandet.

Fler bostäder i centrala Göteborg är eftersträfvansvärt. Genom att bygga om kontor till bostäder kan stadskärnan bli mer levande med aktivitet under fler av dygnets och årets timmar.

Vi vill:

- Säkra fler bostäder, särskilt för unga, äldre och personer i behov av särskilt stöd.
- Bevara hyresrätterna och stärka allmännyttans roll i Göteborg.
- Motverka ombildningar av hyresrätter.
- Renovera bostäder varsamt och undvika kraftiga hyreshöjningar.
- Utöka antalet ungdomslägenheter som förmedlas av Boplats.
- Underlätta fler bo- och bygggemenskaper bland annat genom att rikta markanvisningar till sådana projekt.

- Öka mängden grönska i befintliga bostadsmiljöer.
- Bygga småhus där komplettering är lämplig, inte stora villamattor i stadens utkanter.
- Skapa fler större lägenheter anpassade för barnfamiljer
- Bidra till blandade bostadsformer i skärgården för att fler ska ha möjlighet att bo nära havet.
- Bygga om kontor till bostäder i centrala Göteborg.
- Arbeta för att fördela tillgängliga bostadsytor mer rättvist och bygga fler bostäder vid behov.
- Bryta bostadssegregationen genom att bygga mer blandade boendeformer i stadsdelar.

3.2 Trafik och mobilitet

Vår trafik- och mobilitetspolitik utgår från tre övergripande mål: Göteborg ska bli mer klimat- och miljövänligt, transportsystemet ska bli mer effektivt för att anpassas till en succesivt ökande befolkning, och staden ska bli en trevligare och hälsosammare plats att vistas i för både invånare och besökare.

För att nå klimatmålen till 2030 krävs omfattande åtgärder. Transportsektorn står för en betydande del av Göteborgs klimatutsläpp, framför allt personbilen. Trafiken är också en stor källa till utsläpp av föroreningar och partiklar som påverkar luftkvaliteten negativt, den skapar buller och tar upp mycket utrymme. Göteborg ska arbeta med en cirkulationsplan där åtgärder genomförs i innerstaden för att styra om biltrafik till omgivande större vägar för att minska trängsel, buller och genomfartstrafik. Genom att minska biltrafiken kan vi sänka utsläppen, göra staden tryggare, mer hälsosam och frigöra plats för hållbara resealternativ, grönska och annat stadsliv. Det skulle också förbättra framkomligheten för nödvändiga transporter såsom räddningstjänst, sjukvård, hemtjänst, arbetsfordon, leveranser och för de privatpersoner som måste använda bil.

Kollektivtrafiken är ryggraden i ett hållbart Göteborg. Bussar och spårvagnar ska ta sig fram snabbt genom egna körfält, prioritet i trafiksignaler och fler bussgator även i ytterstaden. Vi vill se en kraftig utbyggnad av olika typer av kollektiv- och mobilitetslösningar för att underlätta för ett fungerande vardagsliv utan bil. Kollektivtrafiken ska kunna nyttjas av alla och vi vill därför sänka biljettpriserna, och införa ett Sverigekort för resor med allmän kommunal och regional kollektivtrafik i hela landet till enhetligt och förmånligt månadspris.

Vi vill att Göteborgs Stad deltar aktivt i utvecklingen av fordon för samåkning on demand som möjliggör smidiga resor utan privat bilägande. Rätt utformade kan dessa tjänster minska biltrafiken, förbättra tillgängligheten och stärka kollektivtrafikens räckvidd.

Vi vill stärka Göteborg som en stad som lockar till promenader. Genom bredare trottoarer, sittplatser, träd och tillgänglighetsanpassningar skapar vi en grön och trygg promenadstad för alla. Vi vill ha fler permanenta gånggator, så som Andra Långgatan och Kungsgatan, samt sommar- och vintergånggator. Då får vi en levande stad året runt.

Vi ska kraftigt minska mängden personbilstrafik i innerstaden och göra fler platser helt bilfria - undantaget färdtjänst, personer med handikapptillstånd, blåljustrafik och samordnade varutransporter. Då får innerstaden och andra strategiskt viktiga platser mer plats för fler sittplatser, träd och växtlighet, trygga gång- och cykelvägar, lekplatser, evenemang och aktiviteter, uteservering, handel samt konst- och kultursatsningar.

Cykeln är ett av de mest yteffektiva, klimatsmarta och hälsofrämjande transportmedlen. Vi vill göra Göteborg till en av Europas främsta cykelstäder genom en sammanhängande och högkvalitativ cykelinfrastruktur, där cykeln är normerande vid trafikplanering. Det ska vara enkelt och tryggt att cykla året runt för personer i alla åldrar. Vi vill bygga fler och bredare cykelvägar, förbättra vinterunderhållet, skapa fler säkra cykelparkeringar vid kollektivtrafikens knutpunkter, införa fler cykelgator där bilen får anpassa sig till cykeln samt förbättra underhållet av cykelbanor. Lastcyklar ska främjas genom säkra parkeringar, bredare cykelbanor med färre snäva svängar och fler lastcykel-pooler. Fossildrivna mopeder ska inte tillåtas på cykelvägar.

Vi vill:

- Minska andelen fossila transporter.
- Sänka priset på periodkort i kollektivtrafiken.
- Teckna gröna mobilitetsavtal med de stora arbetsgivarna i staden och jobba samlat med olika mobilitetslösningar stadsdelsvis, inklusive test med olika samåkningslösningar som fordon on demand.
- Staden ska uppmuntra till fler bilpooler, till exempel genom upphandling och reservering av parkeringsplatser eller genom att erbjuda möjligheten för allmänheten att använda kommunens bilpooler.

- Införa nya transportlösningar baserade på innovativ teknik, som exempelvis självkörande bussar, som ett långsiktigt komplement till existerande kollektivtrafik.
- Införa trafikomläggningar, exempelvis genom att införa en cirkulationsplan, i Göteborg för att minska genomfartstrafiken.
- Förbättra samordningen av olika former av mobilitet vid tågstationer och andra knutpunkter i Göteborg.
- Verka för nya regionala, nationella och europeiska järnvägsförbindelser till och från Göteborg, som nattåg Oslo-Göteborg-Hamburg samt nattåg till Jämtland och övre Norrland.
- Verka för utbyggnad av dubbelspår på Väst kustbanan och Norge-Vänerbanan samt utbyggnad av fyrspar Göteborg-Alingsås.
- Öka andelen tågtransporter till och från hamnen och minska godstransporter på väg genom samplanering av logistiknav med Göteborgs kranskommuner.
- Omvandla stora markparkeringar till mer mångfunktionella, trevliga miljöer med grönska, torg, service och bostäder.
- Fortsätta arbetet med att sänka bashastigheten i Göteborg.
- Bygga fler och förbättra befintliga cykelbanor så att vi får en sammanhängande cykelinfrastruktur i hela staden, inte minst genom att åtgärda saknade länkar genom centrum och bygga snabba pendlingscykelbanor från olika delar av staden.
- Fortsätta arbetet med att skapa bilfria zoner runt Göteborgs grundskolor och förbättra barnens trafikmiljö genom att bland annat göra skolvägar mer säkra.
- Fortsätta att påverka och underlätta för arbetsgivare, inklusive kommunen, att stimulera till ökad pendlingscykling, så att vi kan nå närmare Göteborgs cykelpendlingspotential på cirka 50 procent.
- Arbeta för att stärka trängselskattens trafikstyrande effekt genom att höja och differentiera den, och att inkomster från trängselskatten ska gå till cykelsatsningar och lokal kollektivtrafik.
- Fortsätta utveckla och utöka Styr och Ställ.

- Främja lastcyklar genom säkra parkeringar, bredare cykelbanor med färre snäva svängar och fler lastcykel-pooler.
- Skapa fler bussfiler för att öka kollektivtrafikens framkomlighet.
- Prioritera snöröjningen av cykelvägnätet även där viktiga cykelvägar går i blandtrafik eller i bostadsområden

4. Näringsliv och Civilsamhälle

Vi ser att det är genom ett starkt civilsamhälle och ett innovativt näringsliv som Göteborg kan blomstra. Det offentliga ska underlätta för initiativ och invånares skaparkraft, och verka för enklare regelverk och tydliga villkor.

4.1 Civilsamhälle

Inom civilsamhället agerar individer, grupper och föreningar tillsammans för gemensamma intressen. Vi ser det breda civilsamhället som en central aktör i samhällsbygget. Det skapar möten mellan människor med olika bakgrunder och bidrar därigenom till ökad förståelse, samhörighet och tillit. Genom engagemang får människor möjlighet att växa, påverka och stärka sitt lokalsamhälle, samtidigt som de utvecklar demokratiska färdigheter och formas till aktiva medborgare.

Civilsamhällets aktörer finns nära människors vardag och gör det möjligt för fler röster att höras. De kan nå invånare som annars inte deltar i Göteborgs Stads aktiviteter och kan fungera som brobyggare mellan invånare och samhällsinstitutioner. En av civilsamhällets största styrkor är dess mångfald i både verksamheter och organisationsformer.

Civilsamhället är också en nyckelaktör i omställningen. Genom sin kreativitet, flexibilitet och förmåga till nytänkande kan de visa vägen och driva utvecklingen framåt.

Samverkan med det lokala föreningslivet ska stärkas och stödet till föreningarna ska utvecklas så att det blir långsiktigt, tydligt och rättvist. Krångliga ansökningsprocesser och omfattande redovisningar skapar i dag ojämlika förutsättningar för att ta del av kommunens stöd. Den administrativa bördan behöver minska så att föreningar inte tvingas lägga oproportionerligt mycket tid och resurser på byråkrati. Rutiner och regler ska utformas med utgångspunkt i det stora flertal som vill göra rätt. Civilsamhällets fria röst ska värnas.

Tillgång till ändamålsenliga lokaler med rimlig hyra är en grundförutsättning för att föreningar ska kunna bedriva och utveckla sin verksamhet. I dag vittnar många föreningar om att bristen på lokaler eller höga kostnader begränsar möjligheten att mötas och genomföra aktiviteter.

Alla ska ges likvärdiga möjligheter att delta i civilsamhället, och föreningslivets verksamheter behöver vara tillgängliga och inkluderande för personer med funktionsnedsättningar.

Studieförbunden spelar en avgörande roll i att stärka civilsamhället genom att erbjuda lokaler, ekonomiskt stöd och kunskapsspridning. Vi vill säkerställa att det kommunala stödet består och ger studieförbunden goda förutsättningar för att fortsätta sitt viktiga arbete.

Vi vill:

- Fortsätta arbetet med att skapa ett allaktivitetshus i Biskopsgården som ger plats för såväl förenings- som kulturliv, i nära dialog med invånare och civilsamhälle.
- Inrätta en samordnande lotsfunktion som kan hjälpa föreningar att navigera i kontakten med staden och med ekonomisk redovisning. Lotsfunktionen ska organiseras i samarbete med civilsamhällesaktörer.
- Att staden ska ge medel och förutsättningar att genom långsiktiga verksamhetsstöd stödja även de föreningar inom det sociala området som arbetar lokalt, men inte stadenövergripande.
- Att de allmännyttiga bostadsbolagen ska erbjuda lokaler för ideella verksamheter som ger service och bidrar till bättre villkor för de boende i området, såsom cirkulära initiativ och mötesplatser.
- Göra fler av kommunens lokaler tillgängliga för föreningar under de tider som de inte används av den ordinarie verksamheten, till exempel på kvällar och helger.
- Att idéburet offentligt partnerskap används på fler områden, där det är förenligt med lagstiftningen och där det skapar nytta för invånarna att staden och föreningslivet samarbetar.
- Utveckla dialog mellan civilsamhälle och politik genom att inrätta råd kopplat till varje nämnd med utsedda representanter från civilsamhället, och intressenter med en bredd av representation utifrån invånarnas demografi.

- Förstärka kommunens resurser, för exempelvis ledsagning, så att personer med funktionsnedsättningar ges lika möjligheter att delta i föreningslivet.
- Involvera den idéburna sektorn i den kommunala planeringen, till exempel kring skolor, boende med särskild service och andra sociala insatser.

4.2 Näringsliv

Göteborg ska vara kärnan i en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar näringslivsregion. Ett nyskapande och innovativt näringsliv är kärnan i den omställning som måste ske. Vi vill främja företag som utvecklar nya lösningar på planetens utmaningar genom att öppna olika företagshubbar och innovationscentrum där kompetens och idéer kan mötas. Vi vill också utveckla den infrastruktur som behövs i form av logistik, elförsörjning, boende och resvägar för anställda.

Vi vill skapa goda förutsättningar för fler hållbara företag i vår stad. Näringslivet är centrala i utvecklandet av en cirkulär ekonomi där återvinning, återbruk, delandelösningar och reparation är naturliga element. Genom att bejaka mångfald och innovation i företagandet kan Göteborg vara i framkant vad gäller framtidens smarta lösningar.

Vi ser speciellt fyra områden där näringslivet och Göteborgs Stad har ömsesidigt intresse och kommunen har viss rådighet över frågorna: den gröna omställningen, den offentliga upphandlingen, kompetensförsörjning och tillståndshantering. Grön omställning innebär övergång till ett fossilfritt samhälle där jobb skapas inom nya, mindre utsläppsintensiva sektorer, där vi hittar nya sätt att producera, använda energi och resurser, och där vi lever inom jordens planetära gränser.

Vi vill underlätta för fler anbud i upphandlingar för stor spridning bland de företag som får kontrakt, så att även mikroföretag och idéburna företag kan delta i större utsträckning. I många branscher råder arbetskraftsbrist för att det inte finns kompetent arbetskraft i tillräcklig utsträckning. Här krävs krafttag och kommunen måste ta ansvar i avsaknad av tillräckliga åtgärder från statligt håll. Planeringen av utbildningar ska ske i samverkan med näringslivet och innehålla praktik för att säkerställa att alla utbildningar leder till jobb direkt

Företagen efterfrågar sedan länge snabbare och enklare tillståndprocesser för bygglov, tillståndspliktig verksamhet, och andra kommunala processer som berör näringslivet. En viktig del för att öka förståelsen för varandras perspektiv och en dialog behövs för att säkerställa att processer utvecklas och är enkla att förstå. Avgifter för alla tillstånd ska ses över så att de upplevs rimliga.

De internationellt aktiva och forskningsbaserade företagen i Västsverige är beroende av kompetensförsörjning, bra skolor och tillgång till bostäder för att kunna rekrytera personal till Göteborg. Andra områden som är betydelsefulla för näringslivets utveckling är stadsplanering, trafikfrågor och markpolitik. Dessa områden behandlas under andra avsnitt i programmet.

Vi vill:

- Arbeta med att dela upp upphandlingar så att små företag kan vara med i anbudsgivning.
- Göra det enklare för potentiella leverantörer att hitta aktuella upphandlingar. Uppsökande insatser kan vara ett verktyg för att involvera nya aktörer.
- Verka för att efterfrågestyrda utbildningar anordnas i nära samverkan med näringslivets parter, och att de marknadsförs aktivt.
- Verka för att fler lärlingsplatser erbjuds, bland annat genom villkor i upphandlingar.
- Genomföra riktade matchnings-insatser mellan arbetslösa och företag i samverkan med arbetsförmedlingen och samordningsförbund.
- Genom en aktiv och regelbunden dialog med företrädare för näringslivet effektivisera och förbättra den kommunala servicen.
- Att det ska vara lätt för näringsidkare att få stöd och information från kommunen gällande tillstånds- och tillsynsfrågor. Kommunen ska lämna proaktivt stöd. Det ska vara lätt att göra rätt som företagare och handläggningstiderna ska vara korta.
- Stimulera gröna och blå näringar, till exempel lokal ekologisk matproduktion, med testbäddar på kommunal jordbruksmark där de investeringar som behövs görs av kommunen och som aktörer sedan kan arrendera på vissa villkor, för att öka stadens självförsörjningsgrad.
- Samarbeta mer med den del av näringslivet som utgörs av sociala företag genom idéburet offentligt partnerskap, IOP, och offentlig upphandling.
- Verka för fler reserverade upphandlingar för idéburen sektor och sociala företag.
- Tillämpa upphandlingar reserverade för idéburen sektor för välfärdstjänster, och på det sättet stegvis få bort vinster ur välfärden.

5. Kultur

Den gröna synen på människan är att hon är skapande till sin natur. Konsten och kulturen har därmed ett eget inneboende värde. Kulturen och folkbildningen är viktiga byggstenar i det hållbara och demokratiska samhället för att skapa möten mellan människor från hela vår stad. I en allt mer odemokratisk värld är det än viktigare att värna stadens roll som fristad för förföljda konstnärer inom International Cities of Refuge Network, ICORN. Konsten och kulturen är fundamentala för samhällen, individer och kollektiv.

Konsten och kulturen, inklusive spelkulturen, ska stärkas generellt. Hela kulturens ekosystem måste fungera för ett levande kulturliv. Detta gäller såväl den kommunalt finansierade som den fria kulturen. Göteborgs Stad lägger betydligt färre kronor per invånare på den fria kulturen än vad både Malmö och Stockholm gör - vilket vi vill ändra på, och vi vill trygga de ekonomiska förutsättningarna för den kommunalt finansierade kulturen.

Villkoren för musikklubbar och evenemang måste förbättras - Göteborg ska vara en kul stad att bo i. Vi vill fortsätta- och utvidga arbetet med kulturljudzoner. Fler platser för kulturljudzoner utöver Ringön kan vara Kungsstens industriområde och delar av södra älvstranden. Det är viktigt att konsten och kulturen får ta plats och låta i centrala delar av staden. Tillgång till lokaler med rimliga hyror är en central del i att värna den fria kulturen.

Studieförbunden behöver stärkas för de har en viktig roll i arbetet med att bryta segregation och utanförskap, och göra konst- och kulturutövande tillgängligt för fler.

Fler barn och unga ska få tillgång till konst och kultur. Vi vill att varje elev, i både kommunala och fristående skolor, ska få uppleva berättandets magi, kreativitetens glöd, och mötet med professionella konst- och kulturutövare. Vi driver därför att införa en statlig kulturgaranti för barn.

Folkbiblioteken är en central del av den kulturella infrastrukturen. Vi vill säkerställa att det finns tillräckligt med personal och bra arbetsmiljö på de befintliga biblioteken. Vi vill se över möjligheten att öppna ytterligare folkbibliotek för att de ska bli lättillgängliga för fler personer. Vi vill också utreda anställning av "bibliotekssocionomer" på vissa bibliotek.

Tillgången till kultur är inte en självklarhet för alla. Vi vill se till så att det blir lättare för personer med funktionsnedsättningar att ta del av kulturupplevelser.

Vi vill:

- Höja verksamhetsstöden till det fria konst- och kulturlivet och värna studieförbunden.
- Prioritera tillgång till lokaler med rimlig hyra för fria utövare inom alla konst- och kulturformer.
- Värna natt- och kulturlivet bland annat genom att införa fler kulturljudzoner.
- Att alla skolelever i staden ska få tillgång till minst en professionell kulturupplevelse per läsår, genom antingen en statlig eller kommunal kulturgaranti för barn och unga.
- Förbättra konstens och kulturens tillgänglighet för alla, genom exempelvis syn och teckenspråkstolkning och ledsagning så att personer med funktionsnedsättningar ges bättre möjligheter att ta del av den.
- Satsa på personalen och arbetsmiljön på folkbiblioteken.
- Att kulturskolan ska erbjuda kurser i dataspelsskapande.

6. Idrott och friluftsliv

Föreningsliv för idrott och friluftsliv är en grundläggande del av ett demokratiskt och inkluderande samhälle och spelar en central roll för att stärka folkhälsan i hela Göteborg. Vi vill säkerställa att kommunens bidrag fördelas rättvist och hållbart med fokus på breddidrott, spontana rörelseformer och ett starkt föreningsliv. Vi vill sänka trösklarna till idrottande, rörelse och friluftsliv, främja ideellt engagemang och stötta föreningar som arbetar med jämlikhet, jämställdhet och hållbarhet. Barn och ungas tillgång till idrott ska inte bero på familjens ekonomi.

Göteborg ska vara en jämlik och jämställd idrottsstad. Kommunens resurser, exempelvis bidrag, subventioner och kommunala bolags sponsring, ska fördelas rättvist mellan könen. Flickor och kvinnor, särskilt i geografiska områden där idrotts- och sportdeltagandet är lågt, ska prioriteras i satsningar på anläggningar, träningstider och verksamhetsstöd. Kommunen ska stötta föreningarna i att etablera sig i utsatta områden. Vi vill också säkerställa att Göteborgs idrottsverksamheter och anläggningar är inkluderande för transpersoner och ickebinära genom trygga miljöer, ändamålsenliga utrymmen och ett normmedvetet bemötande.

Vi vill skapa en aktiv stad där idrott och aktivitet är lättillgängligt för alla, inklusive personer med olika typer av funktionsnedsättningar och i alla stadsdelar. Vi vill säkerställa tillgång till idrottsplatser, multifunktionella hallar, danslokaler och säkra simhallar. Parker ska rustas med utegym, ytor för spontanidrott och trygga miljöer för lek och rörelse. Planeringen av nya stadsdelar ska inkludera idrottshallar, föreningslokaler, utomhusanläggningar, ytor för spontanidrott och gröna rum.

Kommunens idrottsanslag ska i första hand användas för att alla barn och unga ska ha möjlighet till rörelse hela vägen upp i tonåren, inklusive riktade aktiviteter för barn med särskilda behov. Breddidrott och låg tröskel till föreningslivet ska ges större tyngd än elitstöd. Elitidrott och tävlingar spelar en viktig roll genom att skapa glädje, spänning och inspiration som i sin tur stärker breddidrotten och lockar fler att vilja utvecklas.

Stadens idrottsanläggningar ska vara klimat- och kemikaliesmarta, minska plastanvändningen, använda energieffektiv teknik, öka antalet solpaneler och hitta effektiva sätt för att minska spridning av mikroplaster från konstgräs.

Friluftsliv främjar folkhälsan och är en central del av ett hållbart och jämlikt Göteborg. Kommunen ska aktivt arbeta för att friluftsområden och naturområden är lättillgängliga med kollektivtrafik och cykel. Vi vill också att staden samarbetar med civilsamhället för att fler grupper får kännedom om och uppmuntras till friluftsaktiviteter.

Föreningsliv kring exempelvis sociala aktiviteter, kultur och utbildning spelar en viktig roll för göteborgares fritid, livschanser och folkhälsa. Staden ska tillvarata och stödja dessa föreningar med målet att stärka föreningslivet.

Vi vill:

- Bygga fler idrottsanläggningar som fotbollsplaner och idrottshallar för att minska trycket på dagens anläggningar och möjliggöra för fler föreningar att utöva sin idrott.
- Främja ideellt engagemang inom idrott och friluftsliv samt stödja föreningar som arbetar aktivt med hållbarhet.
- Att bidrag och samarbeten inom idrottsområdet ska främja arbete med jämlikhet, jämställdhet och allas rätt att delta.
- Fördela kommunens resurser till idrotten rättvist mellan könen.

- Att parker ska rustas med utegym, ytor för spontanidrott och trygga miljöer för lek och rörelse.
- Att stadens verksamheter aktivt ska inhämta barns och ungas synpunkter i utformningen av aktivitetsparker (parklekar), lekplatser, badplatser, och andra miljöer som är relevanta för barn och unga.
- Stärka arbetet med friluftsliv, för att bli en av Sveriges bästa friluftskommuner.
- Tillsammans med idrottens föreningsliv skapa bättre förutsättningar, så att fler tonåringar väljer att fortsätta med sitt idrottande.
- Prioritera satsningar som säkerställer att alla kan ta del av stadens natur: tillgängliga entréer till naturområden, anpassad information i olika format samt trygga, lättorienterade miljöer som ger personer med funktionsnedsättningar lika möjligheter att delta i friluftslivet.

7. Jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokrati

Göteborg ska vara en stad där allas mänskliga rättigheter blir tillgodosedda. Vi vill bekämpa klyftor i staden och skapa ett solidariskt och sammanhållet samhälle utan diskriminering, hat och intolerans. Alla har rätt till ekonomisk trygghet, bostad och bästa möjliga förutsättningar för ett lyckligt och hälsosamt liv. Den gröna omställningen ska gå hand i hand med social rättvisa.

Miljöpartiet är ett feministiskt och antirasistiskt parti. Vi vill förebygga och motverka sexism och rasism i samhället. Orättvisor och diskriminering hör inte hemma i Göteborg eller någon annanstans.

Ökade klyftor och misstro mot politiken hotar såväl utvecklingen av demokratier globalt som den lokala demokratin. Vi vill stärka tilliten, både mellan människor och till det offentliga, något som är grunden i ett demokratiskt samhälle. Vi vill öka invånarnas möjlighet till demokratiskt inflytande och säkerställa allas representation när viktiga beslut tas.

Vi vill:

- Inrätta ett råd för mänskliga rättigheter som ansvarar för kommunövergripande styrning och uppföljning av stadens arbete för mänskliga rättigheter.

- Vi vill öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män i Göteborg. Lönerna i kvinnodominerade välfärdsyrken behöver höjas.
- Införa ett kompetenslyft i mänskliga rättigheter och normmedvetet arbetssätt för stadens personal för att fortsätta att stärka kunskaper för att främja lika rättigheter och gott bemötande.
- Verka för kommunal rösträtt från 16 år.
- Vi vill ge ungdomsfullmäktige ett större inflytande i frågor som berör unga. Ungas röst i samhället ska alltid höras.
- Utveckla stadens demokratiarbete genom fördjupning och utökning av inkluderande medborgardialoger. Fortsätta utveckla digitala plattformar som stärker möjligheten till inflytande. Utveckla och skala upp arbetet med medborgarråd och medborgarbudgetar.
- Utveckla och förbättra stadens samverkan med civilsamhället, som demokratiaktör och stärka deras demokratiskapande roll.
- Säkerställa ett långsiktigt stöd för att utveckla nationella minoriteters kulturhus.
- Stärka nationella minoriteters tillgång till undervisning och information på minoritetsspråken, Jiddisch, Meänkieli, Samiska, Finska och Romani Chib.
- Skapa fler mötesplatser för unga hbtqi-personer.
- Stärka stödet till Regnbågshuset så att öppettiderna kan utvidgas.
- Utveckla stadens arbete med att systematiskt kartlägga förekomsten av diskriminering på gruppnivå.
- Säkerställa att alla barn, oavsett juridisk status, får tillgång till och förutsättningar för förskola, skola och en skälig levnadsstandard.
- Att Göteborg driver en demokratisk digitalisering där vi värnar göteborgarnas integritet och säkerhet, och på sikt frigör oss från odemokratiska tech-jättar.
- Att vid användning av kamerabevakning i brottsförebyggande syfte ska teknik prioriteras som är lämplig för att värna integriteten.

8. Kris och beredskap

I en tid präglad av klimatnödläge och i ett osäkert säkerhetspolitiskt läge måste Göteborgs Stad öka sin beredskap och motståndskraft för olika kris- och krigsscenarier. Vårt mål är att bygga en robust stad som håller ihop och som har en kollektiv beredskap att möta olika typer av exceptionella händelser. Vi vill stärka krisberedskapen inom alla områden som staden har rådighet över, såväl tekniska och infrastrukturmässiga som kommunikativa och sociala. Men beredskapen ska inte stärkas på bekostnad av demokratiska värden och individens integritet, dessa aspekter är avgörande för den sociala sammanhållningen, som i sin tur är en förutsättning för en god beredskap.

Vi ser den gröna omställningen som en del i arbetet med beredskap och civilt försvar då den bidrar till att anpassa staden till ett klimat och en miljö i förändring. Genom att lära oss att ta tillvara på våra lokala resurser och använda dessa på ett så effektivt sätt som möjligt, ökar vi också motståndskraften i en krissituation.

Vi vill:

- Stärka Göteborgs Stads digitala beredskap genom stärkt informations- och cybersäkerhet och fungerande backup-system. Staden ska vara en föregångare inom digital motståndskraft.
- Skydda stadens personal mot desinformation, hot och hatkampanjer för att minska risken för otillåten påverkan.
- Att skola, socialtjänst och civilsamhälle ska, i samverkan med medborgarkontor och invånarguider, stärka arbetet med att motverka rykten och sprida korrekt information för att upprätthålla tilliten till stadens verksamheter.
- Öka Göteborgs Stads självförsörjningsgrad genom produktion av lokal förnybar el och fjärrvärme. För att minska risken för sabotage bör elledningar grävas ned och ställverk skyddas.
- Öka möjligheten till odling på stadens marker för att göra livsmedelsförsörjningen mer robust, och skapa lokala lager av livsmedel och andra nödvändiga produkter.
- Att Göteborg Stad ska vara väl förberedda för att i en krissituation så långt som möjligt upprätthålla energi- och elförsörjning, digital infrastruktur, vatten, samt avlopps- och avfallshantering, till exempel genom olika lagrings- och flexibilitetslösningar.

- Att staden ska verka för att invånarna vet hur de kan agera tillsammans och var de kan söka hjälp vid kris. En stark tillit mellan människor och till institutioner är grunden för all trygghet.
- Stärka samverkan med lokala föreningar och nattvandrare för att bygga social tillit, vilket är avgörande för förmågan att hantera kollektiva trauman.
- Att staden snabbt ska kunna skala upp mottagandet av flyktingar för att möta omvärldsförändringar utifrån erfarenheterna från krigen i Syrien och Ukraina.
- Stärka stadens arbete med att inkludera och säkerställa särskilt sårbara gruppers behov i planering för kris och beredskap.